

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મેસર્સ મુલર એન્ડ ફીક્સ (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ.

વિ.

સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝના કલેક્ટર, બોમ્બે-૧,

૫ મે, ૨૦૦૪

[મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રાજેન્દ્ર બાબુ અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જી. પી. માથુર]

સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૮૫-ટેરિફ હેડિંગ ૩૦.૦૩ અને ૩૩.૦૪- એક્સાઇઝ ડ્યુટી-લેવી -પ્રિકલી હીટ પાઉડર અને પ્રોસેસ્ડ ટેલ્કનું વર્ગીકરણ- માલિકીની દવાઓ અથવા સૌંદર્ય પ્રસાધનો/શૌચાલયની તૈયારી તરીકે:જ્યારે રાજ્ય સત્તાવાળાઓ કોમોડિટી કરવેરા હાથ ધરે છે, ત્યારે અદાલતને માલના વર્ગીકરણની રીત દ્વારા માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે, ઉત્પાદનના વ્યુત્પત્તિશાસ્ત્ર અર્થ અથવા નિષ્ણાતના અભિપ્રાય દ્વારા નહીં-હકીકતો પર, વિવિધ વિભાગો દ્વારા પ્રશ્નમાં રહેલા ઉત્પાદનોને ડૂગ તરીકે ગણવામાં આવે છે,

તેનો ઉપયોગ વ્યાપારી બોલચાલ અને ડ્રગ તરીકે સમજણના સંદર્ભમાં કરવામાં આવે છે અને ડ્રગ એક્ટ અને સેલ્સ એક્ટના હેતુ માટે પણ ડ્રગ તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે, તેથી તેને ઔષધીય તૈયારીઓ તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે અને શૌચાલયની તૈયારી તરીકે નહીં-કેન્દ્રીય આબકારી અધિનિયમ, ૧૯૪૪.

પ્રિકલી હીટ પાઉડર અને પ્રોસેસ્ડ ટેલ્કના વર્ગીકરણના સંદર્ભમાં પ્રશ્ન ઊભો થયો-પછી ભલે તે 'પેટન્ટ અથવા માલિકીની દવાઓ' તરીકે હોય અથવા આબકારી જકાતના હેતુ માટે 'સૌંદર્ય પ્રસાધનો અથવા શૌચાલયની તૈયારીઓ' તરીકે હોય. કલેક્ટર (અપીલ) એ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે ઉત્પાદનમાં ઔષધીય ઘટકોને ધ્યાનમાં રાખીને જે મિલેરિયા રુબ્રા/કાંટાદાર ગરમી તરીકે ઓળખાતા રોગને મટાડવા માટે છે, કાંટાદાર ગરમીના પાવડરને અગાઉની ટેરિફ આઈટમ ૧૪૬ (૨૮.૨.૧૯૮૬ સુધી) અને હેડિંગ નંબર ૩૦.૦૩ (૧.૩.૧૯૮૬ માંથી) હેઠળ દવા અથવા ઔષધીય તૈયારી તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે. એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે ધ્યાનમાં લીધું હતું કે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફ હવે હાર્મોનાઈઝ્ડ સિસ્ટમ નોમેનક્લેચર (એચ. એસ. એન.) પર આધારિત છે અને સમિતિનો અભિપ્રાય અને ભલામણ કે કાંટાદાર હીટ પાવડર એ ત્વચાની સંભાળ માટેની તૈયારી છે, તેને માત્ર એટલા માટે નકારી શકાય નહીં કારણ કે સમાન ઉત્પાદનો ડ્રગ લાઈસન્સ હેઠળ બનાવવામાં આવે છે અથવા વેચવામાં આવે છે અને જણાવ્યું હતું કે ઉત્પાદન એ ત્વચાની સંભાળ માટેની તૈયારી છે, અપીલકર્તા-

કંપની દ્વારા દાવો કરાયેલ દવા નથી.તેથી તે અપીલ રજૂ કરે છે.

અપીલકર્તા-કંપનીએ દલીલ કરી હતી કે કાંટાદાર ગરમીના પાવડરમાં મેડકિન્સની શ્રેણી હોય છે અને તેનો ઉપયોગ ફક્ત મિલેરિયા રુધ્રા તરીકે ઓળખાતી ત્વચાની બિમારીની સારવાર અને નિવારણ માટે થાય છે;(કાંટાદાર ગરમી); તે કાંટાદાર ગરમીનો પાવડર ડ્રગ લાઇસન્સ હેઠળ બનાવવામાં આવે છે જે ડ્રગ્સ એક્ટ હેઠળ જારી કરવામાં આવે છે; કે ડ્રગ કંટ્રોલરે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે બોરિક એસિડની ઉચ્ચ સામગ્રીને કારણે ઉત્પાદનને દવા તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે; કે કેન્દ્ર સરકાર, સેલ્સ ટેક્સ ટ્રિબ્યુનલ અને ફાર્માકોલોજી વિભાગે પણ એવું માન્યું છે કે ઉત્પાદન એક દવા છે; કે ૧૯૭૦ થી ૧૯૮૫ સુધી કાંટાદાર ગરમીના પાવડરને 'પેટન્ટ અથવા પ્રોપરાઇટરી દવાઓ' તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યા છે અને કલેક્ટર (અપીલ) એ પણ એવું જ માન્યું છે જ્યારે ટ્રિબ્યુનલે આદેશને રદ કર્યો હતો; અને તે વ્યાપારી બોલચાલમાં ઉત્પાદનને પેટન્ટ અથવા માલિકીની દવા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે અને સમજવામાં આવે છે જેનો ઉપયોગ રોગના નિવારણ અને સારવાર માટે થાય છે.

અપીલને મંજૂરી આપતાં કોર્ટે ઠરાવ્યું.

૧.૧ જે બાબતોમાં રાજ્ય સત્તામંડળો દ્વારા કોમોડિટી કરવેરાની કાર્યવાહી હાથ

ધરવામાં આવે છે, ત્યાં અદાલતને તે માલના વર્ગીકરણની રીત દ્વારા માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ, જે કરવેરામાં લાવવામાં આવે છે, તેના બદલે પ્રશ્નમાં ઉત્પાદનની વ્યુત્પત્તિ અથવા નિષ્ણાતના અભિપ્રાય દ્વારા. [૪૬-B]

૧.૨. જ્યારે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફ હાર્મોનાઈઝ્ડ સિસ્ટમ નોમેનક્લેચર (એચ. એસ. એન.) માં આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે સ્વીકૃત નોમેનક્લેચર પર આધારિત હોય, ત્યારે ટેરિફ વર્ગીકરણને લગતા કોઈપણ વિવાદને શક્ય હોય ત્યાં સુધી એચ. એસ. એન. દ્વારા સૂચવવામાં આવેલા નામકરણના સંદર્ભમાં ઉકેલવો જોઈએ, સિવાય કે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૮૫ દ્વારા જ સ્પષ્ટ અલગ હેતુ હોય અને જ્યારે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફ એક્ટ એચ. એસ. એન. ના આધારે અને પેટર્ન પર ઘડવામાં આવે ત્યારે આ કાયદામાં ઉપયોગમાં લેવાતી સમાન અભિવ્યક્તિનો અર્થ એચ. એસ. એન. માં સ્પષ્ટ રીતે આપવામાં આવે છે. ભારતીય ટેરિફમાં કોઈ અલગ હેતુ નથી. જો કે, તાત્કાલિક કિસ્સામાં ડ્રગ કંટ્રોલર અને સેન્ટ્રલ સેલ્સ ટેક્સ ઓથોરિટીઝ જેવા વિભાગો દ્વારા પ્રિકલી હીટ પાવડરને આપવામાં આવેલ અર્થ એ છે કે પ્રશ્નમાં ઉત્પાદન એક ઔષધીય તૈયારી છે. [૧૪૭-G-H; ૪૮-A-C;]

કેન્દ્રના કલેક્ટર, એક્સાઈઝ, શિલોંગ વિ. પુડ ક્રાફ્ટ પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડ (૧૯૯૫ ૩ SCC ૪૫૪)નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૩. બી.પી.એલ. ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ વિ. સી.સી.ઈ.(૧૯૯૫ ૩ SCC ૧) અને અન્ય કેસોમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંતોનો અમલ કરવો. વિવિધ વિભાગો દ્વારા અગાઉના પ્રસંગોએ કાંટાદાર ગરમીના પાવડરની જે રીતે સારવાર કરવામાં આવી હતી તે વિવિધ સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉત્પાદનનો ઉપયોગ વ્યાપારી બોલચાલ અને સમજણના સંદર્ભમાં કરવામાં આવ્યો હતો, કે તેને એક દવા તરીકે ગણવામાં આવી હતી, તે નવો ટેરિફ કાયદો અમલમાં આવ્યો હોવા છતાં તે બંધ નહીં થાય.આવા કિસ્સાઓમાં જે જોવા મળે છે તે એ છે કે જ્યારે સામાન્ય બોલચાલમાં, ડ્રગ એક્ટ, સેલ્સ ટેક્સ એક્ટના હેતુ માટે અને અગાઉના પ્રસંગોએ વિભાગ દ્વારા નોંધાયેલા વિવિધ તારણોમાં પોતે નોંધવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે પ્રશ્નમાં ઉત્પાદનને ઔષધીય તૈયારી તરીકે ગણવા જોઈએ. (૪૮-D-E)

બી. પી. એલ. ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ વિ. સી. સી. ઈ., [૧૯૯૫ () (સપ્ટે.) ૩ SCC ૧) તેના પર આધાર રાખ્યો હતો.

આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય વિ. કોડુરી સત્યનારાયણ એન્ડ કંપની, (૧૯૮૮) એસ. ટી. સી. ૨૩૩ (એ. પી.) નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

દીવાની અપીલીય ન્યાયક્ષેત્ર સિવિલ અપીલ નંબર ૭૭૯-૭૮૩/૧૯૯૭.

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કસ્ટમ્સ એન્ડ ગોલ્ડ (કંટ્રોલ) અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હીની તારીખ ૨૬.૯.૯૬ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી F. O. No. ૬૧૮-૬૨૧/૯૬-C માં A.Nos. ઈ/૩૦૩૬,૩૫૭૮,૩૫૭૯ અને ઈ/વિવિધ સાથે ૪૧૧૬/૯૦-C.નંબર ૨૯૬/૯૩-C અને ૩૪,૩૫/૯૬-C અને A. નં. E/૩૭૧૦/૮૭-C.

અપીલકર્તા માટે : અશોક દેસાઈ, ડી. બી. શોફ, સુશ્રી શિરીન ખજુરિયા, સુશ્રી પૂજા શર્મા, અજય અગ્રવાલ અને રાજન નારાયણ.

પ્રતિવાદી માટે : ટી. એલ. વી. ઐયર, જી. વેંકટેશ રાવ, ટી. એ. ખાન અને બી. કે. પ્રસાદ.

મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ રાજેન્દ્ર બાબુ દ્વારા કોર્ટનો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો: કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ અને ગોલ્ડ (કંટ્રોલ) એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ (ત્યારબાદ 'ટ્રિબ્યુનલ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશમાંથી ઉદ્ભવેલી આ અપીલમાં અમારા વિચારણા માટે ઉઠાવવામાં આવેલ પ્રશ્ન એ છે કે શું જહોનસનની પ્રિકલી હીટ પાઉડર અને ફીપ્સ પ્રોસેસડ ટેલ્ક પેટન્ટ અથવા માલિકીની દવાઓ છે કે જે અગાઉની ટેરિફ આઈટમ ૧૪E (૧.૩.૧૯૮૬

પહેલા) અને હેડિંગ ૩૦.૦૩ (૧.૩.૧૯૮૬ પછીની) હેઠળ એક્સાઇઝ ડ્યુટી હેતુઓ માટે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે કે કેમ જે અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાવો કરવામાં આવ્યો છે અથવા શું તે સોંદર્ય પ્રસાધનો છે કે શૌચાલયની તૈયારીઓ જે અગાઉની ટેરિફ આઈટમ ૧૪F (૧.૩.૧૯૮૬ પહેલા) અને હેડિંગ ૩૩.૦૪ (૧.૩.૧૯૮૬ પછી) હેઠળ આવે છે, જેમ કે વિભાગ દ્વારા દાવો કરવામાં આવ્યો છે.

ટ્રિબ્યુનલે એવું માન્યું હતું કે પ્રશ્નમાં રહેલા ઉત્પાદનો 'સોંદર્ય પ્રસાધનો' છે અને 'દવા' નથી, તેના આધારે કે ઉત્પાદનમાં હાજર બોરિક એસિડ, સેલિસિલિક એસિડ અને ઝિંક ઓક્સાઇડ સહાયક ફાર્માસ્યુટિકલ અથવા એન્ટિસેપ્ટિક ઘટકો છે અને તેમનું ઉપચારાત્મક અને પ્રોફીલેક્ટિક મૂલ્ય સહાયક છે અને તેથી, ઉત્પાદન ત્વચાની સંભાળ માટેની તૈયારી છે અને ટેરિફ આઈટમ ૧૪F થી ૨૮.૨.૧૯૮૬ અને શીર્ષક નંબર ૩૩.૦૪ થી ૧.૩.૧૯૮૬ હેઠળ વર્ગીકૃત કરી શકાય છે અને કેન્દ્રીય આબકારી અધિનિયમ, ૧૯૪૪ ની કલમ ૩૭B હેઠળ જારી કરાયેલા આદેશમાં કોઈ કાનૂની નબળાઈ નથી.

ટેરિફ આઈટમ ૧૪એફ અને હેડિંગ નંબર ૩૩.૦૩ ની સંબંધિત એન્ટ્રીઓ નીચે મુજબ છે::

૧૪એફ. કોસ્મેટિક્સ અને શૌચાલયની તૈયારીઓ જેમાં આલ્કોહોલ અથવા

અફીણ, ભારતીય શણ અથવા અન્ય માદક દ્રવ્યો અથવા માદક દ્રવ્યો ન હોય, એટલે કે::

(i) ત્વચા, સુંદરતા અથવા મેકઅપની તૈયારીઓ અને હાથ તથા નખની સાજસંભાળ અથવા પેડિક્યોરની તૈયારીઓ, જેમ કે બ્યુટી ક્રીમ, વેનિશિંગ ક્રીમ, કોલ્ડ ક્રીમ, મેક-અપ ક્રીમ, કિલવિંગ ક્રીમ, ત્વચાનો ખોરાક અને ત્વચાના ટેલ્ક્સ, ફેસ પાઉડર, બેબી પાઉડર, ટોઇલેટ પાઉડર, ટેલ્કમ પાઉડર અને ગ્રીસ પેઇન્ટ, લિપસ્ટિક, આઈ-શેડો અને આઈ-બ્રોવ પેન્સિલો, નેઇલ પોલીશ અને વાર્નિશ, ક્યુટિકલ રિમૂવર અને હાથ તથા નખની સાજસંભાળ અથવા ચિરોપોડીમાં ઉપયોગ માટે અન્ય તૈયારીઓ, સન-બર્ન નિવારક તૈયારીઓ અને સન-ટેન તૈયારીઓ, ત્વચાની બળતરા સામે રક્ષણ આપવા માટે અવરોધ ક્રિમ, વ્યક્તિગત (શરીર) દુર્ગંધ, ડિપિલેટોરિક્સ.

((૨) વાળની સંભાળ માટેની તૈયારીઓ, જેમ કે:બ્રિલિયન્ટાઇન્સ, સુગંધિત વાળના તેલ, વાળ, લોશન, પોમેડ્સ અને ક્રિમ, વાળના રંગો, સાબુ અથવા કાર્બનિક સપાટી સક્રિય એજન્ટો ધરાવતા હોય કે ન હોય તેવા શેમ્પૂ.

(૩) શેવિંગ ક્રીમ, તેમાં સાબુ હોય કે કાર્બનિક સપાટી સક્રિય એજન્ટ હોય કે ન હોય.

સમજૂતી.આઈ. "આલ્કોહોલ", "અફીણ", "ભારતીય શણ", "નાર્કોટિક ડ્રગ્સ" અને "નાર્કોટિક્સ" નો અર્થ અનુક્રમે મેડિસિનલ એન્ડ ટોઇલેટ પ્રિપરેશન (એક્સાઇઝ ડ્યુટી) એક્ટ, ૧૯૫૫ની કલમ ૨માં આપવામાં આવ્યો છે.

સમજૂતી II-આ વસ્તુમાં સૌંદર્ય પ્રસાધનો અને શૌચાલયની તૈયારીઓનો સમાવેશ થાય છે, પછી ભલે તેમાં સહાયક ફાર્માસ્યુટિકલ અથવા એન્ટિસેપ્ટિક ઘટકો હોય કે નહીં, અથવા સહાયક ઉપચારાત્મક અથવા પ્રોફીલેક્ટિક મૂલ્ય ધરાવતા હોવાનું માનવામાં આવે છે.

સમજૂતી III-આ વસ્તુમાં મિશ્રિત ઉત્પાદનો ત્યારે જ સામેલ થાય છે જ્યારે તેઓ ગ્રાહકને વેચવામાં આવતા પ્રકારના પેકિંગમાં હોય અને લેબલો, સાહિત્ય અથવા અન્ય સંકેતો સાથે મૂકવામાં આવે કે તેઓ સૌંદર્ય પ્રસાધનો અથવા શૌચાલયની તૈયારી તરીકે ઉપયોગ કરવા માટે હોય અથવા આવા મૂલ્ય માટે સ્પષ્ટ રીતે વિશિષ્ટ સ્વરૂપમાં મૂકવામાં આવે.

" ૩૩.૦૪ :સૌંદર્ય અથવા મેકઅપની તૈયારીઓ અને ત્વચાની સંભાળ માટેની તૈયારીઓ (દવાઓ સિવાયની), જેમાં સનસ્ક્રીન અને સનટાનની તૈયારીઓ; હાથ તથા નખની સાજસંભાળ અથવા પેડિક્યોરની તૈયારીઓ સામેલ છે.

અપીલકર્તાઓ વતી અમારી સમક્ષ મુકવામાં આવેલો કેસ એ છે કે કાંટાદાર ગરમીના પાવડરમાં દવાઓની શ્રેણી હોય છે અને તેનો ઉપયોગ માત્ર ત્વચાની બિમારીની સારવાર અને નિવારણ માટે થાય છે જેને સામાન્ય રીતે કાંટાદાર ગરમી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે; કાંટાદાર ગરમીના પાવડરનું ઉત્પાદન ડ્રગ એન્ડ કોસ્મેટિક્સ એક્ટ, ૧૯૪૦ હેઠળ જારી કરાયેલા ડ્રગ લાઇસન્સ હેઠળ કરવામાં આવે છે અને તેને ડ્રગ્સ એક્ટ હેઠળ સત્તાવાળાઓ દ્વારા કોસ્મેટિક નહીં પણ દવા તરીકે ગણવામાં આવે છે; કે નાણાં મંત્રાલય દ્વારા કરવામાં આવેલા સંદર્ભ પર, ભારતના ડ્રગ કંટ્રોલરે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે ૫ ટકા બોરિકની ઉચ્ચ સામગ્રીને કારણે કાંટાદાર ગરમીના પાવડરમાં એસિડ, તે સોંદર્ય પ્રસાધનો તરીકે નહીં પણ દવા અથવા દવા તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવશે; કે ૧૯૭૦ થી ૧૯૮૫ સુધી કાંટાદાર ગરમીના પાવડરને "પેટન્ટ અથવા માલિકીની દવાઓ" તરીકે જૂના ટેરિફની ટેરિફ આઈટમ ૧૪ E હેઠળ વર્ગીકૃત અને મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે; કે કલેક્ટર (અપીલ), સત્તાવાળાઓ સાથે અસંમત થઈને, એવો મત લીધો છે કે ઔષધીય ઘટકો, એટલે કે, સેલિસિલિક એસિડ અને બોરિક એસિડ કે જે મિલારિયા રુબ્રા નામના રોગને મટાડવા માટે છે, કાંટાદાર ગરમીનો પાવડર એક દવા છે અને તેથી, આ રીતે વર્ગીકૃત કરી શકાય છે દવા અથવા ઔષધીય તૈયારી; જ્યારે ટ્રિબ્યુનલે કલેક્ટરના આદેશને ઉલટાવી દીધો હતો ત્યારે એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે કાંટાદાર ગરમીના પાવડર સોંદર્ય પ્રસાધનો છે અને 'દવા' નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે કાંટાદાર ગરમીનો પાવડર માત્ર કાંટાદાર

ગરમીને ઝડપથી રાહત આપતો નથી પરંતુ વાસ્તવમાં તેને રોકવામાં મદદ કરે છે; કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ પુષ્કળ પરસેવો કરે છે ત્યારે પરસેવો ત્વચા પર ખૂબ લાંબો સમય રહે છે અને તે વ્યક્તિ કાંટાદાર ગરમીનો સંભવિત શિકાર બને છે; જે ખાસ તૈયાર કરાયેલ કાંટાદાર ગરમીનો પાવડર પરસેવો વધુ સારી રીતે અને ઝડપથી શોષી લે છે અને ત્વચા પર બેક્ટેરિયાના નિર્માણને અટકાવે છે; તેથી, વ્યક્તિ લાલ ફોક્ષીઓ, ખંજવાળ અને બળતરા થવાનું ટાળે છે; કે જેને પોતાને સુંદર બનાવવાના હેતુઓ માટે સામાન્ય તાલકની જરૂર હોય તેવી કોઈ પણ વ્યક્તિ ઉપરોક્ત ઉત્પાદનોનો ઉપયોગ કરશે નહીં, જેમાં ઉપરોક્ત વસ્તુઓ હોય છે. સક્રિય ઉપચારાત્મક ઘટકો ઉમેરવામાં આવ્યા છે; કે આ ઉત્પાદનો કાંટાદાર ગરમી/મિલારિયા રુબ્રા તરીકે ઓળખાય છે; કે આ રોગ વારંવાર ફાટી નીકળે છે ત્યારે ઉનાળાના ગરમ મહિનાઓમાં આ ઉત્પાદનોનું વેચાણ ઘણું વધારે હોય છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકારે તેના ૨૨.૩.૧૯૭૦ તારીખના આદેશમાં જણાવ્યું હતું કે ઉત્પાદન એક દવા હતી; કે સેલ્સ ટેક્સ ટ્રિબ્યુનલે તેના ૪.૨.૧૯૭૦ તારીખના આદેશ દ્વારા જણાવ્યું હતું કે ઉત્પાદન એક દવા હતી અને કોસ્મેટિક નહીં; કે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એન્ડ કસ્ટમ્સ બોર્ડે પણ ૧૭.૧.૧૯૮૧ તારીખનો આદેશ પસાર કર્યો હતો જેમાં જણાવ્યું હતું કે સેલસમ શેમ્પૂ કોસ્મેટિક ન હતું પરંતુ તે એક દવા હતી અને તે નિર્ણય પર પહોંચવાનો આધાર એ હતો કે જોહન્સનનો કાંટાદાર હીટ પાવડર અને NYCIL ને દવા તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી છે અને સેલસમ મજબૂત આધાર પર ઊભું

છે.અમારી નોટિસ બી. પી. એલ. ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ આ અદાલતના નિર્ણય તરફ દોરવામાં આવી હતી.સી. સી. ઈ., ૧૯૯૫ સપ.(૩) એસ. સી. સી. ૧, અને એ. પી. રાજ્ય વિરુદ્ધ આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટનો નિર્ણયકોડુરી સત્યનારાયણા એન્ડ કંપની, ૧૯૮૮ એસ. ટી. સી. ૨૩૩ (એ. પી.) જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે સેલ્સ ટેક્સ ટ્રિબ્યુનલ જહોનસનના કાંટાદાર હીટ પાવડરને એન્ટ્રી ૩૭ (દવાઓ) હેઠળ આવે છે અને એન્ટ્રી ૩૬ (સોંદર્ય પ્રસાધનો) હેઠળ નહીં તે ધ્યાનમાં લેવું યોગ્ય હતું.વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ઉત્પાદનની કિંમત ડ્રગ પ્રાઈસ કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૭૦ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવી હતી કારણ કે તે ડ્રગ્સ એક્ટ હેઠળ જારી કરાયેલા ડ્રગ લાઈસન્સ હેઠળ ઉત્પાદિત કરવામાં આવી હતી; ડ્રગ એક્ટ હેઠળ બે પ્રથાઓ છે, એટલે કે, દવાઓ માટે એક અને સોંદર્ય પ્રસાધનો માટે બીજી; કે ડ્રગ લાઈસન્સ જારી કરવામાં આવે તે પહેલાં ડ્રગ્સ એન્ડ કોસ્મેટિક્સ રૂલ્સ, ૧૯૪૫ ના નિયમ ૧૭ દ્વારા જરૂરી વિવિધ શરતોનું પાલન કરવું પડશે; કે ઉત્પાદનને વ્યાવસાયિક બોલચાલમાં પેટન્ટ અથવા રોગની રોકથામ અને સારવાર માટે ઉપયોગમાં લેવાતી માલિકીની દવા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે અને સમજવામાં આવે છે, કાંટાદાર ગરમી; કે ફાર્માસ્યુટિકલના વડા ગ્રાન્ટ મેડિકલ કોલેજ, મુંબઈના ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ગ્રાન્ટ મેડિકલ કોલેજે પણ અભિપ્રાય આપ્યો છે કે જહોનસનના પ્રિકલી હીટ પાવડરમાં સેસિલિસિલિક એસિડ અને બોરિક એસિડ જેવા સક્રિય ઘટકો હોય છે અને તે ઔષધીય મૂલ્યનું હોય છે અને તેનો ઉપયોગ ત્વચાની

વિકૃતિઓની સારવારમાં થઈ શકે છે.આ દલીલના સમર્થનમાં વિવિધ પાઠ્યપુસ્તકોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.ટેરિક્ વસ્તુઓની સંબંધિત એન્ટ્રીઓના અર્થનું વિશ્લેષણ અને સમજણમાં આપણું ધ્યાન વિવિધ ટેરિક્ વસ્તુઓ તરફ દોરવામાં આવે છે.એચ. એસ. એન. ના સચિવાલય દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું કે તેની પાસે અન્ય દેશોમાં કાંટાદાર ગરમીના પાવડરના સંબંધમાં વર્ગીકરણ પ્રથા સંબંધિત કોઈ ચોક્કસ માહિતી નથી અને ડાકોસન તરીકે ઓળખાતા ઉત્પાદન, જેને કાંટાદાર ગરમીના પાવડર તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું હતું, તેને ૩૩.૦૭, એટલે કે દુર્ગંધનાશક શીર્ષક હેઠળ વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યું હતું.જો કે, સરકારે એચ. એસ. એન. ના સચિવાલયને ધ્યાન દોર્યું હતું કે ડાકોસનની સરખામણી કાંટાદાર ગરમીના પાવડર સાથે કરી શકાતી નથી, જેનું વર્ગીકરણ બોરિક એસિડની ૫ ટકા સામગ્રીને કારણે તપાસ હેઠળ હતું.એવું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે સરકારે ડ્રગ કંટ્રોલરની સલાહ લીધી હતી, જેમણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે બોરિક એસિડની ઊંચી સાંદ્રતાને કારણે ઉત્પાદનને દવા તરીકે ગણી શકાય.

એચ. એસ. એન. ના સચિવાલયનું દૃશ્ય આપણી સામે આકરા પ્રહાર હેઠળ છે.એવું કહેવામાં આવે છે કે ધ્યાનમાં લેવાનો પ્રશ્ન એ છે કે શું ઉત્પાદનમાં શીર્ષક ૩૩.૦૩ અથવા શીર્ષક ૩૦.૦૪ ની દવાઓની તૈયારીની આવશ્યક લાક્ષણિકતા હતી.ત્યારબાદ સચિવાલયે માર્ટિન્ડેલના એક્સ્ટ્રા ફાર્માકોપિયામાં આપેલા કેટલાક

ઉદાહરણોને ધ્યાનમાં લેવાનો ઇરાદો રાખ્યો હતો અને તે નિષ્કર્ષ પર આવ્યા હતા કે તે ઉદાહરણોમાં સક્રિય ઘટકો વધારે હતા. એવું કહેવામાં આવે છે કે ફાર્માસ્યુટિકલ સાહિત્યમાં બોરિક એસિડને નબળા એન્ટીબેક્ટેરિયલ અને એન્ટીફંગલ ગુણધર્મો તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું હતું અને યુરોપિયન સમિતિઓએ કોસ્મેટિક ઉત્પાદનોને લગતા નિર્દેશો જારી કર્યા હતા જે સૂચવે છે કે બોરિક એસિડનો ઉપયોગ સૌંદર્ય પ્રસાધનોમાં ૫ ટકા સુધી મર્યાદિત મહત્તમ સાંદ્રતામાં કરી શકાય છે. નાયસિલને એન્ટીબેક્ટેરિયલ એન્ટીફંગલ અને એન્ટીટ્રીકોમેનલ ગુણધર્મો ધરાવતી હોવાનું વર્ણવવામાં આવ્યું હતું અને તેનો ઉપયોગ ૧ ટકાની સાંદ્રતામાં પાવડરને ધૂળમાં નાખવામાં થતો હતો. તે ડ્રાઈકોણથી, સચિવાલયે જહોનસનના પ્રિકલી હીટ પાવડર અને શાવર ટુ શાવરને દવા તરીકે વર્ગીકૃત કરવા પર સવાલ ઉઠાવ્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે તેના ઉપયોગ અને રચનાને ધ્યાનમાં રાખીને તે આ બે ઉત્પાદનોના વર્ગીકરણ તરફ વળશે કારણ કે ત્વચાની સંભાળ માટેની તૈયારીઓ હેડિંગ ૩૩.૦૪ હેઠળ આવે છે. જો કે, એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે Nycil ને હેડિંગ ૩૦.૦૪ હેઠળ આવતી દવા તરીકે ગણવી જોઈએ.

આ પ્રકારની બાબતોમાં શું ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે કે જ્યાં રાજ્ય સત્તાવાળાઓ દ્વારા કોમોડિટી કરવેરાની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવે છે, ત્યારે અદાલતને તે માલના વર્ગીકરણની રીત દ્વારા માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ કે જે કરવેરામાં લાવવામાં આવે છે તેના બદલે પ્રશ્નમાં ઉત્પાદનના વ્યુત્પત્તિશાસ્ત્રના અર્થ

અથવા નિષ્ણાતના અભિપ્રાય દ્વારા.

વર્તમાન કેસોમાં ટ્રિબ્યુનલે ટેરિફ એક્ટની આઈટમ નંબર ૧૪એફ પર ટેરિફ કરવા માટે સ્પષ્ટીકરણ II પર ભારે આધાર રાખ્યો છે, જેમાં લખવામાં આવ્યું છે કે "આ આઈટમમાં સૌંદર્ય પ્રસાધનો અને શૌચાલયની તૈયારીઓનો સમાવેશ થાય છે, પછી ભલે તેમાં સહાયક ફાર્માસ્યુટિકલ અથવા એન્ટિસેપ્ટિક ઘટકો હોય કે ન હોય, અથવા સહાયક ઉપચારાત્મક અથવા પ્રોફીલેક્ટિક મૂલ્ય ધરાવતા હોવાનું માનવામાં આવે છે".બી. પી. એલ. ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડમાં આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે સેલેનિયમ સલ્ફાઈડ ઉત્પાદન સફાઈ, સૌંદર્યીકરણ, આકર્ષણને પ્રોત્સાહન આપવા અથવા દેખાવમાં ફેરફાર કરવા માટે નથી અને તૈયારી, લેબલ, સાહિત્ય, પાત્ર, સામાન્ય અને વ્યાપારી પરિભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને અને સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ એક્સાઈઝ એન્ડ કસ્ટમ્સના અગાઉના નિર્ણયોમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ઉત્પાદન સબ-હેડિંગ ૩૦૦૩.૧૯ દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલી દવા અથવા ઔષધીય ઉત્પાદન છે અને માત્ર ટેરિફ એક્ટના અમલમાં આવવાના આધારે વર્ગીકરણમાં ફેરફાર કરવાનું કોઈ યોગ્ય કારણ નથી. અગાઉની સમજણ અને ઉદાહરણોના મૂલ્ય પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો.

ટ્રિબ્યુનલે વર્તમાન કેસોમાં બી. પી. એલ. ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડને રજૂઆત કરી હતી અને તે આધાર પર તફાવત દર્શાવ્યો હતો કે તે કેસમાં આ અદાલત

દ્વારા વિચારણા માટે જે તથ્યો ઉભા થયા હતા તે તેઓએ નિર્ણય લેવાના હતા તેનાથી અલગ હતા.ટ્રિબ્યુનલે જણાવ્યું હતું કે કાંટાદાર ગરમીના પાવડરના કન્ટેનર પર લગાવેલું લેબલ સૂચવતું નથી કે તે ડૉક્ટરની સલાહ હેઠળ અથવા ડૉક્ટરની પ્રિસ્ક્રિપ્શન હેઠળ ઉપયોગમાં લેવાતી દવા હતી.ટ્રિબ્યુનલે એ પણ નોંધ્યું હતું કે આ ઉત્પાદન એક અગ્રણી દવા તરીકે જાણીતું નથી પરંતુ માત્ર કાંટાદાર ગરમીને રોકવા માટે સહાયક તરીકે ઓળખાય છે.ટ્રિબ્યુનલે અપીલકર્તાઓ વતી રજૂ કરવામાં આવેલી વિવિધ દલીલોની ગણતરી કરી હતી અને એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે:

"હવે આપણી સામેના ઉત્પાદનની તપાસ કરતા, આપણે શોધી કાઢીએ છીએ કે 'પ્રિકલી હીટ પાવડર' ઉત્પાદનની રચના સેસિલિસિલિક એસિડ ૦.૮% થી ૧.૫%, બોરિક એસિડ ૫%, ઝિંક ઓક્સાઇડ ૧૦% થી ૧૬%, હાઇડ્રેટ મેગ્નેશિયમ સિલિકેટનો ટેલ્ક બેઝ છે.હવે પ્રશ્ન એ છે કે શું સેસિલિસિલિક એસિડ ૦.૮ ટકાથી ૧.૫ ટકા બોરિક એસિડ ૫ ટકા અને ઝિંક ઓક્સાઇડ ૧૦ ટકાથી ૧૬ ટકા સહાયક ફાર્માસ્યુટિકલ અથવા એન્ટિસેપ્ટિક ઘટકો છે.મૂલ્યાંકનકારોએ રજૂ કર્યું હતું કે આ ઘટકો સહાયક ન હતા પરંતુ નોંધપાત્ર ઘટકો હતા.તેમની દલીલના સમર્થનમાં, તેઓએ ડ્રગ કંટ્રોલરના અભિપ્રાયને ટાંક્યો અને તેના પર આધાર રાખ્યો, જેમાં સ્નાન કરવાના કિસ્સામાં ડ્રગ કંટ્રોલરે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે ઉચ્ચ સાંદ્રતાને કારણે.બોરિક એસિડના ઉત્પાદનનો ઉપયોગ ટેલ્કમ

પાવડર તરીકે કરી શકાતો નથી.આની વિરુદ્ધ, આપણે જોઈએ છીએ કે C.C.C.N ના સચિવાલયે પેરા ૨૮ માં તેમની નોંધમાં અભિપ્રાય આપ્યો છે કે "ભારતીય વહીવટીતંત્રને ચિંતાના કાંટાદાર ગરમીના પાવડરના વર્ગીકરણના પ્રશ્નના સંશોધનમાં, સચિવાલયએ નક્કી કર્યું છે કે બોરિક એસિડ અને જિંક ઓક્સાઇડ અથવા સેસિલિસિલિક એસિડ ધરાવતા અમુક 'ડર્સિંગ પાઉડર' નો ઉપયોગ ચોક્કસ ત્વચાના રોગોની સારવારમાં તેમના ઉપચારાત્મક મૂલ્ય માટે થાય છે.જો કે, આવી તૈયારીઓમાં, માર્ટિન્ડેલ એક્સ્ટ્રા ફાર્માકોપિયામાં ટાંકવામાં આવેલા ઉદાહરણો અનુસાર, સક્રિય ઘટકોનું સ્તર ઘણું ઊંચું હોય છે.ઉદાહરણ તરીકે, પાનું ૪૬૦ પર ત્વચારોગવિજ્ઞાન એજન્ટો પરના વિભાગમાં ઉલ્લેખિત 'કોમ્પાઉન્ડ જિંક ડર્સિંગ પાવડર' માં જિંક ઓક્સાઇડ (૨૫ ટકા), બોરિક એસિડ (૫ ટકા), સ્ટેરિલાઇઝ્ડ પ્યુરિફાઇડ ટેલ્ક (૩૫ ટકા) અને સ્ટાર્ચ (૩ ટકા) છે.જિંક ઓક્સાઇડ (૨૦ ટકા), સેલિસિલિક એસિડ (૫ ટકા) અને સ્ટાર્ચ (૭૫ ટકા) ધરાવતું જિંક અને સેલિસિલિક એસિડ ડર્સિંગ પાવડર #૫૯ બોરિક એસિડ ધરાવતું નથી.

પછી ફરીથી પેરા ૩૦ માં, સચિવાલયએ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે કોન્ક્સ.તાલકમાં બોરિક એસિડ ૫ ટકા સુધી મર્યાદિત છે.સેસિલિસિલિક એસિડ અંગે સચિવાલયે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે તેઓ નંબર ૩૩.૦૪ શીર્ષકમાં ત્વચાની સંભાળ માટેની તૈયારી તરીકે સ્નાનથી સ્નાન અને જહોનસનના

પ્રિન્કલી હીટ પાવડરના વર્ગીકરણ તરફ વળશે.

હાર્મોનાઇઝ્ડ સિસ્ટમ કમિટીના તારણોની નોંધ લીધા પછી ટ્રિબ્યુનલે નોંધ્યું હતું કે સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ ટેરિફ હવે એચએસએન પર આધારિત છે અને કમિટીના અભિપ્રાય અને ભલામણને માત્ર એટલા માટે નકારી શકાય નહીં કારણ કે સમાન ઉત્પાદનો ડૂગ લાઇસન્સ હેઠળ ઉત્પાદિત અથવા વેચવામાં આવે છે.

ખરેખર, કેન્દ્રીય આબકારી કલેક્ટર, શિલોંગ વિ. પુડ કાફ્ટ પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડ, ૧૯૮૫ (૩) એસ. સી. સી. જપજ માં હાર્મોનાઇઝ્ડ સિસ્ટમ ઓફ નોમેનક્લેચર (એચ. એસ. એન.) વર્ગીકરણની અસર આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે આવી હતી.આ અદાલતે તેમાં જણાવ્યું હતું કે જ્યારે કેન્દ્રીય એક્સાઇઝ ટેરિફ એચ. એસ. એન. માં મળેલા આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે સ્વીકૃત નામકરણ પર આધારિત હોય, ત્યારે ટેરિફ વર્ગીકરણને લગતા કોઈપણ વિવાદને એચ. એસ. એન. દ્વારા સૂચવવામાં આવેલા નામકરણના સંદર્ભમાં શક્ય હોય ત્યાં સુધી ઉકેલવો જોઈએ, સિવાય કે કેન્દ્રીય એક્સાઇઝ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૮૫ દ્વારા જ સ્પષ્ટ રીતે અલગ હેતુ દર્શાવવામાં આવ્યો હોય અને તેમાં વધુ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે જ્યારે કેન્દ્રીય એક્સાઇઝ ટેરિફ એક્ટ એચ. એસ. એન. ના આધારે અને પેટર્ન પર ઘડવામાં આવે છે ત્યારે કાયદામાં ઉપયોગમાં લેવાતી સમાન અભિવ્યક્તિનો અર્થ એચ. એસ. એન. માં સ્પષ્ટ રીતે આપવામાં આવે

છે. ભારતીય ટેરિફમાં અલગ હેતુના કોઈ સંકેત નથી.

પરંતુ વર્તમાન કિસ્સામાં જ્યારે માત્ર વિભાગ દ્વારા જ નહીં પરંતુ ડ્રગ કંટ્રોલર અને સેન્ટ્રલ સેલ્સ ટેક્સ ઓથોરિટીઝ જેવા અન્ય વિભાગો દ્વારા પણ પ્રશ્નમાં રહેલા ઉત્પાદનોને આપવામાં આવેલ સમગ્ર અર્થ એ છે કે પ્રશ્નમાં ઉત્પાદન એક ઔષધીય તૈયારી છે તે સ્વીકારવું જોઈએ.

બી. પી. એલ. ફાર્માસ્યુટિકલ્સ લિમિટેડના કેસમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંતોને લાગુ કરીને અને વિભાગ દ્વારા અગાઉના પ્રસંગોએ માલની જે રીતે સારવાર કરવામાં આવી હતી અને ઉત્પાદનનો ઉપયોગ વ્યાપારી ભાષા અને સમજણના સંદર્ભમાં કરવામાં આવ્યો હતો તે વિવિધ સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, કે તેને એક દવા તરીકે ગણવામાં આવી હતી, તે નવો ટેરિફ કાયદો અમલમાં આવ્યો હોવા છતાં તે એક બનવાનું બંધ કરશે નહીં.આવા કિસ્સાઓમાં જે જોવા મળે છે તે એ છે કે જ્યારે સામાન્ય બોલચાલમાં, ડ્રગ એક્ટના હેતુ માટે, સેલ્સ ટેક્સ એક્ટના હેતુ માટે અને વિભાગ દ્વારા અગાઉના પ્રસંગોએ નોંધાયેલા વિવિધ તારણોમાં પોતે નોંધવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે નિષ્કર્ષ અનિવાર્ય છે કે પ્રશ્નમાં ઉત્પાદનોને ઔષધીય તૈયારી તરીકે ગણવા જોઈએ.

તેથી, ટ્રિબ્યુનલના ડ્રજિકોણને બદલવામાં અને કલેક્ટરના ડ્રજિકોણને

પુનઃસ્થાપિત કરવામાં અમને કોઈ ખચકાટ નથી.

અપીલને તે મુજબ મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

એન. જે.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.